

Věc C-95/24 [Khuzdar] ⁱ

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

6. února 2024

Předkládající soud:

Corte di appello di Napoli (Itálie)

Datum předkládacího rozhodnutí:

6. února 2024

Trestní řízení vedené proti:

ATAU

USNESENÍ

kterým se Soudnímu dvoru Evropské unie pokládá předběžná otázka týkající se platnosti a výkladu aktů přijatých orgány Unie (článek 267 Smlouvy o fungování Evropské unie)

Corte di Appello di Napoli (odvolací soud v Neapoli, Itálie), specializovaný senát *ope legis* [na základě zákona] pro preventivní opatření, [*omissis*]

[*omissis*]

v řízení o pasivním evropském zatýkacím rozkazu podle zákona č. 69/05 vydaném Slovenskou republikou proti:

ATAU, [*omissis*]

s ohledem na evropský zatýkací rozkaz ze dne 5. října 2015 vydaný okresním soudem Dunajská Streda (Slovensko) za účelem výkonu slovenského odsuzujícího rozsudku č. 3T/219/2009 ze dne 23. srpna 2010, který je pravomocný od 7. září 2010, vykonatelný ve vztahu k vyžádané osobě, kterým byla tato osoba odsouzena k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 5 let, který má být ještě v plném rozsahu vykonán;

[*omissis*] [vnitrostátní řízení]

ⁱ Název projednávané věci je fiktivní. Neodpovídá skutečnému jménu žádného z účastníků řízení.

UVÁDÍ

§1. Skutkový stav.

Slovenská republika vydala evropský zatýkací rozkaz ze dne 5. října 2015 za účelem výkonu slovenského odsuzujícího rozsudku okresního soudu Dunajská Streda (Slovensko) č. 3T/219/2009 ze dne 23. srpna 2010, který je pravomocný od 7. září 2010, vykonatelný ve vztahu k vyžádané osobě ATAU (alias ATAU), kterým byla tato osoba odsouzena k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 5 let, který má být ještě v plném rozsahu vykonán. Vyžádaná osoba byla dne 19. června 2023 nalezena justiční policií v Itálii, následně byla předběžně zatčena a tento Corte d'appello (odvolací soud) je vyzván, aby posoudil předání, o které požádala Slovenská republika prostřednictvím evropského zatýkacího rozkazu. Vyžádaná osoba následně v průběhu řízení před tímto soudem prohlásila a doložila, že v Itálii skutečně a oprávněně pobývá již více než pět let, a následně požádala tento Corte d'appello (odvolací soud), aby odmítl její předání a nařídil v Itálii výkon trestu, který jí byl uložen slovenským trestním rozsudkem, a to uznáním tohoto rozsudku za účelem výkonu v Itálii.

Za účelem posouzení tohoto návrhu, který nebyl zjevně neopodstatněný, požádal Corte d'appello (odvolací soud) Slovenskou republiku o doplnění osvědčení, v němž jsou uvedeny procesní záruky uplatňované vůči odsouzené osobě. Přípisem ze dne 2. listopadu 2023 soud v Dunajské Středě odpověděl, že odsouzená osoba se osobně neúčastnila soudního jednání, které skončilo jejím odsouzením. Během soudního jednání však byla zastoupena advokátem. Kromě toho nikdy neobdržela vyrozumění o dni a místě konání soudního jednání, ale věděla o probíhajícím soudním jednání proti ní, protože byla dne 28. září 2009 zatčena a umístěna do vazby na Slovensku pro stejný trestný čin, dne 15. prosince 2009 byla propuštěna z vazby a umístěna v uprchlickém táboře na území Slovenska a poté dne 31. prosince 2009 uprchla, aniž by se vrátila a uvedla adresu pro doručování, takže slovenský soud ji nemohl vypátrat a ani jí doručit předvolání k jednání před soudem. Z tohoto důvodu se toto jednání konalo bez přítomnosti odsouzeného, protože nebyl k zastížení, přestože věděl o konání soudního jednání, a soudní jednání proběhlo v zastoupení advokátem a skončilo uložením trestu odnětí svobody v trvání 5 let.

Vzhledem k tomu, že se v této fázi nezdá, pokud nebude provedeno další šetření, že by existovaly jiné důvody pro odmítnutí předání, musí tento Corte d'appello (odvolací soud) ověřit, zda existují podmínky pro odmítnutí předání po uznání odsuzujícího rozsudku za účelem výkonu trestu odnětí svobody v trvání 5 let, který byl uložen vyžádané osobě, v Itálii, jak navrhuje vyžádaná osoba.

§2. Ustanovení italského vnitrostátního práva.

Článek 18a² zákona č. 69 ze dne 22. dubna 2005 (*Ustanovení pro uvedení vnitrostátního práva do souladu s rámcovým rozhodnutím Rady 2002/584/SV*) ze

dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy), ve znění použitelném *ratione temporis*, stanoví, že, „pokud byl evropský zatýkací rozkaz vydán za účelem výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného s odnětím osobní svobody, odvolací soud může odmítnout předání italského státního příslušníka nebo osoby, která se oprávněně, skutečně a nepřetržitě zdržuje na italském území alespoň pět let [...], za předpokladu, že odvolací soud nařídí, aby byly trest odnětí svobody nebo ochranné opatření spojené s odnětím osobní svobody vykonány v Itálii v souladu s italským právem“. Ve vztahu k ATAU (alias ATAU) se na základě dokumentů ve spisu nezdá být možné existenci takových podmínek vyloučit.

Článek 24 legislativního nařízení č. 161 ze dne 7. září 2010 (*Ustanovení pro uvedení vnitrostátního práva do souladu s rámcovým rozhodnutím 2008/909/SVV o uplatňování zásady vzájemného uznávání rozsudků v trestních věcech, které ukládají trest odnětí svobody nebo opatření spojená se zbavením osobní svobody, za účelem jejich výkonu v Evropské unii*) stanoví, že v případě, že odvolací soud odmítne předání požadované na základě evropského zatýkacího rozkazu založeného na odsuzujícím rozsudku a nařídí výkon trestu na italském území, musí současně uznat za účelem výkonu trestu v Itálii zahraniční odsuzující rozsudek, na němž je evropský zatýkací rozkaz založen, jsou-li splněny podmínky.

Pokud tedy odvolací soud rozhodne o odmítnutí předání a nařídí výkon zahraničního odsuzujícího rozsudku v Itálii, musí jej podle italského práva uznat podle legislativního nařízení č. 161 ze dne 7. září 2010 a může tak učinit pouze v případě, že jsou splněny podmínky.

Článek 13^{li} legislativního nařízení č. 161 ze dne 7. září 2010 [omissis] stanoví, že „*Odvolací soud odmítne uznat odsuzující rozsudek v některém z následujících případů: [...] i) pokud se dotyčná osoba osobně nezúčastnila soudního jednání, v němž byl vydán rozsudek, který má být vykonán, ledaže je v osvědčení uvedeno: 1) že byla včas osobně předvolána, a tím informována o plánovaném datu a místě konání soudního jednání, nebo že byla skutečně úředně informována jiným způsobem postačujícím k tomu, aby bylo jednoznačně prokázáno, že o něm věděla a byla informována o tom, že pokud se k soudnímu jednání nedostaví, může být vydáno rozhodnutí; nebo 2) že jelikož byla informována o plánovaném datu soudního jednání, udělila plnou moc obhájci, kterého si sama zvolila nebo který jí byl soudem přidělen, a který jí při soudním jednání skutečně zastoupil; nebo 3) že poté, co jí bylo doručeno rozhodnutí a byla výslovně poučena o právu na obnovu řízení nebo na odvolání s možností účasti v řízení za účelem meritorního přezkoumání obžaloby, včetně provedení nových důkazů, výslovně uvedla, že rozhodnutí nenapadne nebo nepodala návrh na obnovení řízení nebo odvolání v příslušné lhůtě*“.

V projednávané věci, jak bylo připomenuto výše, nebyla vyžádaná osoba nikdy informována o plánovaném datu a místě konání soudního jednání, jak je stanoveno v bodě 1, ani o plánovaném datu konání soudního jednání, jak je

stanoveno v bodě 2, a neobdržela ani informace uvedené v bodě 3. Slovenská republika totiž uvedla, že ji informovala pouze o tom, že soudní jednání probíhá, protože byla tři měsíce před zahájením soudního jednání zatčena a držena ve vazbě a po propuštění beze stopy uprchla, takže ji nebylo možné informovat o plánovaném datu a místě soudního jednání a ani o tom, že rozhodnutí bude přijato, i když se nedostaví.

V projednávané věci by tedy Corte d'appello (odvolací soud), pokud by se rozhodl odmítnout předání a nařídit výkon trestu v Itálii, nemohl tak učinit, neboť jsou současně splněny podmínky pro odmítnutí uznání rozsudku.

Dále, pokud jde o procesní záruky spojené s evropským zatýkacím rozkazem, článek 1^{la} zákona č. 69 ze dne 22. dubna 2005 [omissis] ve znění použitelném *ratione temporis* stanoví, že „pokud byl vydán za účelem výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného s odnětím svobody po soudním jednání, k němuž se dotyčná osoba osobně nedostavila, musí evropský zatýkací rozkaz obsahovat rovněž údaj o alespoň jedné z těchto podmínek: [...] b) dotyčná osoba, která byla informována o řízení proti ní, byla při soudním jednání, které vedlo k výše uvedenému rozhodnutí, zastoupena obhájcem, kterého si dotyčná osoba zvolila nebo jí byl přidělen soudem“.

Je tedy třeba dospět k závěru, že pokud byla odsouzená osoba informována o probíhající soudním jednání proti ní a byla zastoupena obhájcem, je předání na základě výkonu evropského zatýkacího rozkazu přípustné, zatímco uznání rozsudku ve vykonávajícím státě přípustné není.

Předání na základě evropského zatýkacího rozkazu je totiž povoleno pouze za podmínky, že odsouzená osoba, zastoupená obhájcem, byla informována o samotné skutečnosti, že proti ní probíhá soudní jednání; naopak uznání rozsudku ve vykonávajícím státě je povoleno za podmínky, že odsouzená osoba, zastoupená obhájce, byla informována o plánovaném datu soudního jednání.

Tato pravidla v projednávané věci určují, že ATAU (alias ATAU) by mohl být předán do Slovenské republiky, protože byl zastoupen obhájcem a byl informován o probíhající soudním jednání, ale Itálie nemůže, přestože se skutečně zdržoval na italském území více než pět let a podal příslušný návrh, odmítnout jeho předání s nařízením výkonu trestu v Itálii, protože ATAU nebyl informován o plánovaném datu soudního jednání.

Vedlo by to tedy k paradoxnímu důsledku, že skutečnost, že procesní záruka poskytnutá odsouzenému v souvislosti s uznáním je vyšší než procesní záruka poskytnutá odsouzenému v souvislosti s evropským zatýkacím rozkazem, by se projevila spíše v neprospěch odsouzeného než v jeho prospěch.

V projednávané věci totiž ATAU (alias ATAU) nemohl využít odmítnutí předání vyplývajícího z jeho skutečného pětiletého pobytu v Itálii, protože procesní záruka, kterou mu Slovenská republika vyhradila (informace o probíhající soudním jednání), je paradoxně nižší než záruka stanovená pro uznání rozsudku

(informace o plánovaném datu soudního jednání), která by v případě, že by mu byla vyhrazena, umožnila výkon trestu v Itálii po odmítnutí předání.

Tímto způsobem by vyžádaná osoba ztratila právo na výkon trestu ve vykonávajícím státě nikoli proto, že se jí dostalo větší procesní záruky, ale paradoxně proto, že se jí dostalo menší procesní záruky, čímž by neoprávněně utrpěla dvojitý újem, nejprve soudní jednání v nepřítomnosti, aniž by byla informována o plánovaném datu soudního jednání, a poté předání do státu, v němž byl vydán odsuzující rozsudek, namísto výkonu trestu ve vykonávajícím státě, ačkoli ostatní podmínky byly splněny.

Tento systém navíc vede k paradoxnímu závěru, že tentýž odsuzující rozsudek nemůže být uznán v Itálii za účelem výkonu, protože použitá procesní záruka (informace o probíhajícím soudním jednání) je nižší než záruka stanovená (plánované datum soudního jednání), ale umožňuje předání do státu, v němž byl vydán odsuzující rozsudek, za účelem výkonu. Ve stejném evropském právním prostoru se tedy má za to, že tentýž rozsudek nemá minimální procesní záruku umožňující jeho výkon, ale je vybaven minimální procesní zárukou umožňující předání k výkonu téměř státu, v němž byl vydán odsuzující rozsudek poskytující odsouzenému nižší záruku.

Tento závěr je tedy třeba porovnat s pravidly unijního práva, aby bylo možné posoudit, zda lze unijní právo vykládat a zda je platné v tom smyslu, že předání lze odmítnout, po uznání rozsudku pro účely výkonu trestu ve vykonávajícím státě, i když neexistuje procesní záruka stanovená pro uznání rozsudku, ale existuje procesní záruka stanovená pro předání na základě evropského zatýkacího rozkazu.

§3. Ustanovení unijního práva.

Článek 4 odst. 6 rámcového rozhodnutí Rady (2002/584/SVV) ze dne 13. června 2002 (*o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy*) stanoví, že justiční orgán vykonávajícího členského státu může odmítnout předání, pokud byl rozkaz vydán za účelem výkonu trestu odnětí svobody a odsouzená osoba je státním příslušníkem vykonávajícího státu nebo se v něm zdržuje nebo zde má bydliště, za předpokladu, že se vykonávající stát zaváže vykonat trest sám v souladu se svým vnitrostátním právem.

Článek 25 rámcového rozhodnutí Rady 2008/909/SVV ze dne 27. listopadu 2008 (*o uplatňování zásady vzájemného uznávání rozsudků v trestních věcech, které ukládají trest odnětí svobody nebo opatření spojená se zbavením osobní svobody, za účelem jejich výkonu v Evropské unii*) stanoví, že v případě, že justiční orgán vykonávajícího státu odmítne předání podle čl. 4 odst. 6 rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002, musí se rovněž použít pravidla tohoto rámcového rozhodnutí 2008/909/SVV ze dne 27. listopadu 2008 v oblasti uznávání pro účely výkonu trestu.

Článek 9^{li} rámcového rozhodnutí 2008/909/SVV [omissis] stanoví, že „[p]říslušný orgán vykonávajícího státu může odmítnout uznání rozsudku a výkon trestu, pokud: i) podle osvědčení uvedeného v článku 4 se dotyčná osoba nezúčastnila osobně soudního jednání, ve kterém bylo vydáno dané rozhodnutí, pokud ovšem osvědčení neuvádí, že tato osoba v souladu s dalšími procesními požadavky vymezenými vnitrostátním právem vydávajícího státu: i) byla včas osobně předvolána, a tudíž vyrozuměna o plánovaném datu a místě konání jednání soudu, ve kterém bylo vydáno dané rozhodnutí, nebo jiným způsobem skutečně převzala úřední informaci o plánovaném datu a místě konání jednání soudu tak, aby bylo možné jednoznačně určit, že o plánovaném jednání soudu věděla a byla informována, že rozhodnutí může být vydáno, pokud se jednání soudu nezúčastní; nebo ii) o plánovaném jednání soudu věděla a zmocnila svého právního zástupce, kterého si sama zvolila, nebo který jí byl ustanoven státem, aby ji na jednání soudu obhajoval, a byla tímto zástupcem skutečně na jednání soudu obhajována; nebo iii) poté, co obdržela rozhodnutí a byla výslovně informována o svém právu na obnovení řízení nebo odvolání, které umožňují opětovné přezkoumání skutkové podstaty věci včetně nových důkazů a které mohou vést ke změně původního rozhodnutí: výslovně uvedla, že rozhodnutí nenapadne, nebo nepodala návrh na obnovení řízení nebo odvolání v příslušné lhůtě“.

Unijní právo tedy výslovně stanoví, že podmínkou pro uznání výkonu odsuzujícího rozsudku vydaného v nepřítomnosti odsouzené osoby ve vykonávajícím státě je skutečnost, že tato osoba, zastoupená obhájcem, byla informována alespoň o plánovaném datu soudního jednání. Jedná se o stejnou podmínku, jakou stanoví italské právo.

Rozdíl spočívá v tom, že zatímco italské právo stanoví, jak je uvedeno výše, že v případě neexistence takových procesních záruk vnitrostátní soud „odmítne uznání“, unijní právo stanoví, že v takovém případě soud vykonávajícího státu „může odmítnout uznání“. Zatímco podle italského práva provádějího unijní právo je tedy Corte d'appello (odvolací soud) povinen uznání odmítnout, podle unijního práva má odvolací soud pravomoc, nikoli však povinnost, uznání odmítnout.

Tento rozdíl je v projednávané věci zásadní. Při použití italského práva provádějího unijní právo by totiž nebylo možné uznat výkon trestu v Itálii, protože ATAU (alias ATAU) nebyl informován o plánovaném datu soudního jednání, a Corte d'appello (odvolací soud) by jej tedy musel předat Slovenské republice, přestože ATAU má právo na výkon trestu v Itálii a požádal o něj. Naproti tomu při použití unijního práva, které je pramenem prováděcích právních předpisů, má soud vykonávajícího státu diskreční pravomoc posoudit, zda uznat či neuznat zahraniční odsuzující rozsudek, a pokud tak učiní, odmítnout předání a nařídít výkon trestu v Itálii.

Zdá se tedy, že italská právní úprava provádějího unijní právo v oblasti uznávání odsuzujících rozsudků, ať už přímé nebo zprostředkovaně evropským zatýkacím rozkazem, je v rozporu s unijním právem, neboť stanoví jako povinné, nikoliv

fakultativní, odmítnutí uznání v případě, že nejsou dodrženy výše uvedené minimální procesní záruky.

Je tedy třeba zjistit, zda má být unijní právo vykládáno a má platit v tomto smyslu.

Je tedy nezbytné položit předběžnou otázku na základě článku 267 SFEU.

§4. Předběžná otázka.

Soudní dvůr Evropské unie se žádá, aby rozhodl, zda následující články ve vzájemném spojení:

- článek 4 odst. 6 rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002;
- článek 9 první pododstavec písm. i) a článek 25 rámcového rozhodnutí Rady 2008/909/SVV ze dne 27. listopadu 2008;

musí být vykládány v tom smyslu, že:

1. soud vykonávajícího státu, který byl požádán o uznání vykonatelného zahraničního odsuzujícího rozsudku, má diskreční pravomoc, nikoli však povinnost, odmítnout uznat rozsudek, pokud se ukáže, že soudní jednání, ve kterém byl tento rozsudek vydán, neposkytlo obžalovanému žádnou z procesních záruk stanovených v čl. 9 odst. 1 písm. i) rámcového rozhodnutí Rady 2008/909/SVV ze dne 27. listopadu 2008?
2. soud vykonávajícího státu, který byl požádán o nařízení předání na základě evropského zatýkacího rozkazu vydaného za účelem výkonu rozsudku, pokud jsou společně splněny podmínky pro nařízení předání odsouzené osoby do státu, v němž byl vydán odsuzující rozsudek, a podmínky pro odmítnutí tohoto předání při současném nařízení výkonu trestu na území vykonávajícího státu, má pravomoc odmítnout předání, uznat rozsudek a nařídit jeho výkon na svém území, i když soudní jednání, ve kterém byl vydán uznaný rozsudek, neposkytlo obžalovanému žádnou z procesních záruk stanovených v čl. 9 prvním pododstavci písm. i) rámcového rozhodnutí Rady 2008/909/SVV ze dne 27. listopadu 2008?

[omissis] [pokyny kanceláři soudu]

Neapol [omissis]

[omissis]